

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

KATEŘINA KALOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

CIRKUSOVÉ SNĚNÍ

LOŽNÍ PRÁDLO

DREAMING ABOUT CIRCUS

BED LINEN

2011

KATEŘINA KALOVÁ

Anotace

Práce vychází z historie, vývoje a současné podoby cirkusu. Inspiruje se obrázky a odpověďmi dětí z mateřské školy. Tyto dva aspekty daly základ k vytvoření dětského ložního prádla, které nás vtahuje do zvířecí cirkusové manéže. Můžeme si tedy vytvořit svá vlastní představení nebo se stát obávanými krotiteli šelem, a to díky pohyblivým zvířátkům. Stejně jako cirkus je plný barev a zábavy, tak i povlečení je barevné a hravé.

Klíčová slova:

Cirkus, digitální tisk, ložní prádlo, bavlna, plst

The work is based on the history, evolution and current form of circus. Inspired by the pictures and answers in questionnaire from the kindergarten. These two aspects give the basis for a children's bed linen, which draws us to animals in circus rings. We can create your own performance or to become a fearsome beast tamer, with using moveable animals. Like the circus is full of color and fun, linens are colorful and playful.

Keywords:

Circus, digital printing, bed linen, cotton, felt

Poděkování

Chtěla bych tímto vyjádřit poděkování vedoucí bakalářské práce MgA. Jitce Huňkové za rady a konzultace v průběhu realizace práce.

Kateřina Kalová, květen 2011

Úvod

Bakalářská práce se inspiruje barevností a živočišností cirkusu. Cirkus kombinuje posouvání jak fyzických možností, tak i zvířecích dovedností s emocemi, romantikou a sny. Vychází z historie cirkusového umění a zaměřuje se na cirkusová zvířata, které si děti z představení pamatují nejvíce. Toto zjištění bylo získáno na základě dotazníku v mateřské škole.

Potisk polštářů a peřin vychází z členění cirkusového stanu. Zvířata jsou stylizována a zjednodušena. Vznikla tak na ložním prádle cirkusová aréna s pohyblivými zvířátky.

V rámci této bakalářské práce je vytvořeno barevné a hravé povlečení pro děti předškolního věku. Cílem je, aby se děti do postele večer těšily a ráno si měly s čím hrát.

OBSAH

Úvod

1.	Dotazník v mateřské škole	1
2.	Cirkus	5
2.1.	Historie cirkusu	5
2.2.	Tradiční cirkus.....	6
2.3.	Cirkus nový a současný	9
3.	Ložní prádlo	10
3.1.	Historie lůžkovin	10
3.2.	Současná výroba.....	11
3.3.	Druhy povlečení	12
4.	Barevnost.....	14
5.	Materiály pro tvorbu	16
5.1.	Bavlna.....	16
5.2.	Plst	18
5.3.	Zdrhovadlo	19
5.4.	Suchý zip	19
6.	Realizace	20
6.1.	Tvorba vzoru	20
6.2.	Tvorba zvířátek.....	22
6.3.	Digitální tisk	23
6.4.	Konečné šití.....	24
6.5.	Údržba	24
7.	Popis ložního prádla.....	25
7.1.	Ložní prádlo pro malé slečny	25
7.2.	Ložní prádlo pro chlapce.....	26
	Závěr.....	27
	Seznam vyobrazení	28
	Seznam použité literatury.....	29
	Příloha	

1. Dotazník v mateřské škole

Než začaly úvahy nad dezénem a barevností povlečení, došlo k návštěvě mateřské školy a k setkání tak s dětmi v předškolním věku, které odpověděly na pár otázek týkajících se cirkusových představení. Velkým očekáváním bylo, jaké příběhy děti budou vyprávět o cirkuse, co vše tam viděly i neviděly, ale opak byl pravdou. Málo kdo si z nich pamatoval, kolikrát byl v cirkuse, a s kým že tam byl. Některé otázky se vypustily zcela. Domněnka byla, že si děti v předškolním věku toho budou pamatovat více, ale byla velmi mylná, i sama paní vychovatelka potvrdila, že některé otázky jsou moc těžké. Během rozhovoru došlo tedy k upravení otázek. Při vyplňování dotazníku děti malovaly, co v cirkuse viděly. Ti, kteří cirkus dosud nenavštívili namalovaly oblíbené zvířátko. Odpovědi a obrázky postačily k inspiraci a k další tvorbě.

Lucinka, 6

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *mnohokrát, s maminkou tetou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *klauny*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *zebry, velbloudy, koně, prasátka*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *modrá a červená*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano, líbí se mi princezny*

Obr. 1

Pepa, 6

Byl/a jsi v cirkuse? – *ne*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *nikdy*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *neviděl*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *žádné*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *chtěl bych se tam jít někdy podívat*

Tvá oblíbená barva? – *růžová a červená*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano*

Kát'a, 5

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *jednou, s maminkou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *nevím*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *tuleně hrající si s míčem*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *růžová a bílá*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano, s kočičkami*

Viktorka, 6

Byl/a jsi v cirkuse? – *ne*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *nebyla*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *neviděla*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *žádné*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *chtěla bych se tam aspoň jednou podívat*

Tvá oblíbená barva? – *fialová, růžová, zelená*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano, mám ráda fialové*

Luky, 5

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *jednou, s maminkou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *nevím*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *velbloudy, poníky,*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *zelená*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano*

Anuška, 5

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *tříkrát, s mamkou, taťkou, ségrou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *nevím*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *lva, koně, slona*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *zelená*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano, mám červené a zelené*

Valentýna, 6

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *tříkrát*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *jezdce na koních*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *medvěda, tygra, opici, koně*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *zelená a fialová*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano, mám doma růžové*

Adrian, 6

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *dvakrát, s mamkou, taťkou a sestrou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *nevím*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *tygry, lev, pejsky*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *červená a modrá*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano, mám modré povlečení*

Pavlinka, 6

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *dvakrát, s mamkou, taťkou a bráškou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *žonglování*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *žirafu, koně, poníky, hady*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *fialová*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano*

Marek, 5

Byl/a jsi v cirkuse? – *ano*

Kolikrát jsi byl/a v cirkuse a s kým? – *jednou, s mamkou, taťkou, bráškou a ségrou*

Jaká vystoupení jsi viděl/a? – *klauny*

Jaká zvířátka jsi viděl/a? – *tygry, opice, slony*

Líbilo se ti tam? Chtěl/a bys tam jít znovu? – *ano, ano*

Tvá oblíbená barva? – *modrá*

Máš rád/a povlečení s obrázky? – *ano*

2. Cirkus

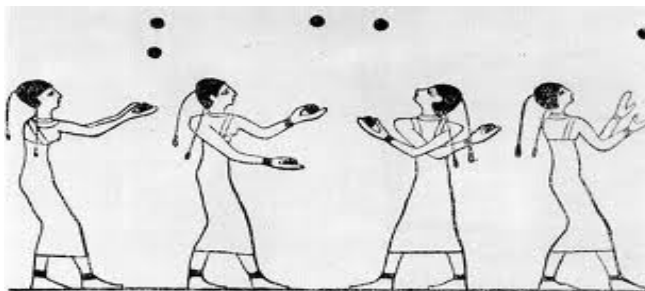
2.1. Historie cirkusu

Slovo cirkus (z řeckého kirkos – kruh) se poprvé objevilo ve starověkém Římě, kde pojmenovalo otevřené kruhové stavby, které vzhledově i účelově napodobovaly řecké hipodromy. Ve starém Římě měly tyto stavby ohromné rozměry, největší z nich Circus Maximus měl kapacitu až 385 000 diváků. Konaly se zde závody ve spřeženích, trojské závody, skupinové jezdecké hry i gladiátorské zápasy. Šlo tedy spíše o označení stadiónů, kde probíhaly různé sportovní a soutěžní podívané.

Pravděpodobně vůbec první písemná zmínka o provazochodci pochází z Řecka z roku 1340 př. n. l. Další svědectví se objevují i v ostatních vyspělých civilizacích světa. Malá Asie zhruba 1000 let před Kristem disponovala úžasnými tanečníky na laně, hinduisté uchvacovali hadími muži a Japonci a Číňané se od pradávna dokázali velmi mrštně pohybovat na pružných bambusových kmenech.

Součástí gladiátorských vystoupení byly doprovodné programy – maskovaní komedianti rozesmávající publikum, cvičitelé zvířet, krasojedci, hadí ženy apod. Tradici těchto vystoupení ukončil ve 4. století pád Římské říše. A tak kejklíři, šaškové, mimové, akrobaté, provazochodci, žongléři začali kočovat od města k městu.

Dlouhou dobu bylo toto umění na hraně tolerance, v horších případech bylo zakázáno úplně. Vystupováním po slavnostech a tržištích a neustálím pohybem vytvořili potulní komedianti základ kočovnému životu spojenému často s bídou a opovržením ze strany většinové společnosti. Právě kočovné skupiny kejklířů vnesly tradiční cirkusové disciplíny do středověku. Kromě již zmíněných disciplín provozovali drezůru zvířet, rytířské zápasy, inscenované lovy a bitvy, kouzelnické a magické výstupy, jež se vyskytují od nejstarších dob snad ve všech světových kulturách. Pro tyto akce byly typickými místy veřejná prostranství, a to podle velikosti a důležitosti. Jednalo se buď o travnaté plochy za městem, náměstí nebo prostranství na tržištích.

Obr. 2

2.2. Tradiční cirkus

Asi nejobsáhlejší historii má cirkus novodobý nebo také z dnešního pohledu nazýván cirkus tradiční. Jedná se o nejdelší časové období přibližně od roku 1767 do 20. století. Vytvořil ustálený jednotný styl s dynamickým vývojem. Často se čerpá z pouhých fragmentů a střípků dobových záznamů.

Základem tradičního cirkusu se stalo jezdecké umění v poslední čtvrtině 18. století. Diváci byli především z řad aristokracie šlechtických dvorů a důstojníků. Zakladatelé, kteří začali ve stejné době provozovat svá jezdecká představení, se stali Philipa Astleye, Jakoba Batese a Charlese Dibbina a jen těžko lze dnes zjistit, kdo začal, kdo koho inspiroval, předběhl či následoval.

V roce 1767 zakládá a následně otevírá Philip Astley svou jezdeckou školu. Jezdecké podívané byly pro zpestření doplňovány čísly jiných artistických disciplín a humornými scénkami, které daly základ pozdějším klaunům. Představení se rychle přemístila z ohrad za městem a provizorních přístřešků a jízdáren do nových budov.

V roce 1780 otevřel Astley svůj první cirkus The Royal Grove se třemi tisíci místy sezení v Londýně a následně na to, o tři roky později, i slavný Zimní cirkus v Paříži.

Roku 1782 Charles Dibbin v Londýně založil svůj The Royal Circus a vůbec poprvé použil slovo cirkus v názvu a pojmenoval tak nový druh zábavy, který se rozšířil i do Ameriky. Evropskými centry se od počátku 19. století až do první světové války staly Paříž, Berlín, Petrohrad a Vídeň.

V první polovině 19. století se ještě děj odehrával ve stálých cirkusových budovách, šlo spíše o divadla než cirkusy. Jezdilo se nanejvýš na výměnu do několika měst.

„Stálé cirkusové budovy, které se objevují v západní Evropě poslední třetiny 18. století, byly vybaveny koberci, křišťálovými lustry a dobovým přepychem, neboť se specializovaly na aristokratické návštěvníky a armádní elitu. Jak ukazují dobová vyobrazení, jejich interiér měl po skrovnějších počátcích vzhled divadel své doby – s lóžemi, parterem a galeriemi.“¹

Nejslavnějším cirkusem v Evropě byl Cirque Olympique a jeho ředitelem byl cirkusový král Antonio Franconi, který si pronajal budovu Zimního cirkusu. Dalšími slavnými pařížskými cirkusy byl Cirque Napoleon, Amar a Médrano, jehož majitelem byl slavný

---

¹ Pavlovský, P.: Základní pojmy divadla - Tetralogický slovník. Libri, 2004. 354 stran, str. 41

klaun Bum Bum (Geronimo Médrano). Tento cirkus se proslavil především výstupy tří klaunů, bratrů Fratellini.

Mezi další metropoli evropského cirkusu patřila Vídeň. Už v roce 1755 byl v Prátru postaven Hetz Amfiteater, který se stal jedním z prvních předchůdců kamenných cirkusových budov v Evropě. Ve Vídni se těšily největší oblibě cirkus König a Cirkus Gymnasticus Christoph de Bacha. Právě k Bachovi se přidal od potulné rodiny provazochodců původně skákač Ernst Renz. Ten později založil jeden z nejslavnějších cirkusů vůbec. Předcházela mu první Renzův samostatný podnik Cirque équestre, kterému přetáhl pařížský Cirque Olympique všechny artisty. Konkurence byla v té době obzvláště velká, a tak musel přijít s vlastním osobitým stylem, či atrakcí, kterými by se odlišil od ostatních. Podařilo se mu to v roce 1848 v Berlíně, kdy už cirkus Renz vsadil na koně a krasojezdkyně.

„Tehdy byly v Pruských cirkusech moderní všelijaké dámské manévry v manéži, manévry klaunů na dřevěných koních a čísla, ve kterých koně vytahovali šavle vlastními zuby – byla to všechno spíš vojna než cirkus, přesně podle vkusu a požadavků obecnosti, jemuž byla podívána určena. Renz uměl koně a rajteračky dobře zaranžovat a tak měl úspěch.“²

Renz také vstoupil do historie díky „prvnímu klaunovi na světě“ Auriolovi, který tančil polku na rozestavených lahvích, ale také přinesl světu postavu třetího klauna tzv. *augusta*³, jehož poprvé ztvárnil Tom Belling.

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

² Cibula, V...: Život v manéži. Orbis, 1966. 210 stran, str. 164

³ Tamtéž, str. 181

I Petrohrad patřil mezi cirkusové metropole Evropy. Špičkoví ruští artisté pracovali snad ve všech tehdejších cirkusech. V roce 1877 postavil v Petrohradě Ital Gaetano Ciniselli luxusní cirkusovou stavbu pro šlechtu, která proslula nádhernými konírnami. Koncem století i zde klesá zájem o jezdeckví a cirkus se začíná spíše přibližovat varieté nebo se stává kočovným cirkusem s velkými zvěřinci. Nejbliže k varieté měl Moskevský cirkus Alberta Solomonského. Upozornil na sebe množstvím klaunů a pantomimy pro prostší publikum. V Rusku bylo ohromné množství cirkusových společností, jen před první světovou válkou jich bylo 82.

Spojené státy také zasáhla obliba cirkusových představení. Mezi zakladatele patří William Rucker, který přišel od petrohradského souboru a založil ve Filadelfii vlastní společnost nazvanou Nový svět, kde se stal jeho hlavní atrakcí klaun Mac Donald. Americké cirkusy mají vlastní styl jezdeckví, rozdílný od evropského, a kromě klaunů doplňují představení westernoví bufalo jezdcí s reáliemi Divokého západu jako je např. laso nebo se předvádí i střelecké umění.

V Americe vznikl nový druh tradičního cirkusu, který se rozšířil rychle i do evropského dění. Zasloužil se o něj Phileas Taylor Barnum, stvořil tak podivné kombinace cirkusu spojeného s kabinetem zvláštností a zvěřincem. Časem vznikl po spojení s dalšími podílíky největší pojízdný cirkus na světě The Ringling Brother, Barnum and Bailey. Tento cirkus dokázal pojmout až 16 000 diváků, měl tři manéže, představení trvala až tři hodiny a měl 127 čísel. Avšak prvním kdo dovezl cirkusovou show pod stanem do Evropy roku 1872, byl James Washington Meyer. Z Ameriky byl vytlačen tvrdou konkurencí, ale díky němu dostalo mnoho ředitelů evropských cirkusů odvalu začít opouštět své cirkusové budovy a vydávat se s chapiteau na cesty do jiných zemí.

Po druhé světové válce nastává velká změna. Evropa je politicky rozdělena na východní a západní blok, a již tedy není možné pohybovat se tak volně jako dříve. Ve východních zemích došlo k zrušení soukromého vlastnictví a drastické snížení počtu cirkusů. Vývoj v cirkusech se zastavil, čerpalo se pouze z tradic. Po pádu železné opony v roce 1989 existovalo už jen několik socialistických cirkusů. Samostatné i relativně bohaté cirkusy ale zaostávaly v uměleckém vývoji, což mělo za následek nižší návštěvnost i oblibu. Končí tak dlouhá éra tradičního cirkusu a nastupuje doba *nového cirkusu*, která obohacuje představení o imaginaci, principy a postupy divadla. Zachovaly se většinou tradiční disciplíny.

2.3. Cirkus nový a současný

Nový cirkus⁴ se objevil v polovině sedmdesátých let minulého století a prošel dynamickým vývojem a už koncem devadesátých let 20. století byl překonán cirkusem současným. V novém cirkuse vznikají představení kolektivním tvůrčím procesem, ve kterých se snaží vyprávět příběhy pomocí výtvarných obrazů nebo atmosféry. Velkým rozdílem je přítomnost zvířecích čísel, ty se dají dělit na drezurovaná zvířata tradičního cirkusu a na zvířata v novém cirkuse symbolizující úlohu čisté živočišnosti, či jsou součástí představení. Na příklad v cirkuse Zingaro má kůň stejné postavení jako člověk. Většina skupin už dnes nemá ve svých představeních zvířata vůbec. Dále pak u některých mizí kruhová manéž, estetika přeplněna červenou barvou, pilinami či postupná gradace jednotlivých výstupů.

Na přelomu 80. a 90. let se objevuje označení *současný cirkus*⁵. Zakladatelé cirkusů jsou převážně absolventi nejprestižnějších cirkusových škol ve Francii, Švýcarsku, Belgii a Kanadě. Umělci bývají často odborně vzděláni a jsou vybaveni perfektní cirkusovou technikou. Jedním z hlavních znaků jsou artistická vystoupení, která bývají vložena do poetických obrazů a nejsou založena na ohrožení života, atraktivitě dojmu a dalších znaků tradičního cirkusu. Vznikají soubory zaměřené na jeden druh disciplíny, jako jsou žongléři, vzdušní akrobaté, klauni a další, kteří posouvají cirkusové umění dál. V cirkuse se za posledních třicet let zásadně změnilo myšlení, prostor a estetika.

Obr. 6

⁴ Cihlár, O.: Nový cirkus. Pražská scéna, 2006. 264 stran, str. 81

⁵ Tamtéž; str. 81

3. Ložní prádlo

3.1. Historie lůžkovin

Prapředkem dnešní postele byla postel egyptská, jednalo se o lehké lůžko, které bylo tvořeno koženým výpletem, na který se kladla matrace plněná mořskou trávou nebo peřím. Na matraci se pokládala plátěná, světlá vzorovaná pokrývka nebo kožešina, doplněna o polštář. Šlo o polštář dřevěný, protože Egypťané se česali pouze jednou za týden. Měl tvar lví hlavy nebo ručky s rozevřenou dlaní. Měkké podušky pod hlavou neznali, ty používali pouze na židlích. Chudý lid přespával na otepi slámy nebo sena s rozestřenou kůží nebo kusem staré textilie.

I Řekové pokládali na postel matraci ze slámy či sušených rostlin a potahovali ji vzorovanou látkou, kterou také používali na dva polštáře pod hlavu a na jeden pod nohy. Jako pokrývku používali kožešinu. Řecká postel byla velmi barevná, vyskytovala se zde červená, bílá, zelená, žlutá a modrá a jako vzor pruhy a vlnovky.

U římské postele se objevuje speciální pokrývka matrace – základ dnešního prostěradla. Náplň polštářů se lišila podle společenského postavení. U chudých se jednalo o seno a slámu, u vyšší vrstvy to byla mořská tráva a přepychové polštáře byly plněny vlněnými odstřižky nebo peřím. Nejcennější peří bylo prachové z germánských hus. Používali příkrývky plátěné nebo houně a kožešiny, nejčastěji kůže z ovcí.

První tkaniny speciálně pro ložní prádlo se začaly vyrábět už v prvním století našeho letopočtu. Na matraci se pokládalo úzké prostěradlo, které se za hlavou a v nohách uvazovalo na uzly. V raném středověku se šily povlaky z hedvábí, polohedvábí a polovlny.

Románské lůžko mělo za hlavou vysoké čelo a nad lůžkem se vyskytovaly závěsy, které se nazývaly nebesa. Velmi často tu pak chybělo prostěradlo.

U gotického lůžka byla základním vybavením matrace, prostěradlová pokrývka, jeden nebo dva polštáře a vrchní příkrývka. Pokrývku tvořily kožešiny nebo houně a polštáře byly většinou potaženy kůží.

S renesancí přišel nový názor na vybavení lůžka. Kromě prostěradla se začalo vyměňovat i ložní prádlo, které se do této doby neobměňovalo. Prostěradla a polštáře byly plátěné a bílé, polštáře byly navíc zdobeny vyšíváním. Pro výjimečné příležitosti se používaly hedvábné barevné povlaky. V této době se začala střední Evropa příkrývat velkými peřinami z peří, které bylo zašito do sýpek a ty pak do plátěných pytlů. V 16. a 17. století bohaté měšťanstvo a šlechta viděly blahobyt ve vysoce vystlané posteli a v řasených

závěsech. Na matraci se kladla spodní peřina, mohly být dvě až tři a to podle zámožnosti. Na ně se kladly čtvercové polštáře a k přikrytí byla jedna až tři vrchní peřiny.

V rokoku se lůžka stlala do výšky, aby byly co možná nejměkčí a pod nebesa se užívalo pouze ložní prádlo v bílé barvě.

V 18. století se staly polštáře s výšivkami a krajkovými vložkami středem výzdoby. Od středověku se lůžko zakrývalo jednobarevnou nebo vzorovanou pokrývkou a zastlávalo se tak, aby byl zakryt i podhlavník. Až v empíru se postele stlaly tak, aby vytvořily dojem čtyřbokého tělesa. I zde byla ještě nebesa, ale už ne tak mohutná. Teprve v 80. letech 19. století se nebesa přestala používat.

K největšímu rozmachu povlečení došlo na konci 18. století a to díky vzniku prvních tkalcovských manufaktur. Peřiny začaly nahrazovat prošíváné přikrývky a ložní prádlo, které se dříve šněrovalo na tkalouny, nahradilo zapínání na knoflíky. Díky průmyslové revoluci v 19. století se ještě více rozšířilo jeho užívání.

3.2. Současná výroba

V dnešní době je základním materiálem pro výrobu povlečení bavlněná příze. Používá se bavlněná příze česaná nebo rotorová (mykaná) a to v závislosti na výsledné kvalitě ložního povlečení.

Při výrobě ložního povlečení samozřejmě závisí na kvalitě vstupních surovin. Čím kvalitnější je vstupní surovina, tím lepší vlastnosti má příze. Pro určování kvality je rozhodující délka a jemnost jednotlivých vláken vstupní suroviny. Velký důraz je kladen na variační koeficient, kdy jde o nejmenší odchylku v délce jednotlivých vláken.

Na kvalitní ložní prádlo je použita česaná bavlněná příze. Tato příze je na rozdíl od rotorové měkčí a stejnoměrnější. Výroba česaným způsobem dovoluje vyrobit tenčí přízi o stejné pevnosti. Při tkaní látky je tak docíleno většího počtu nití a tím i větší pevnosti tkaniny. Takto vyrobené povlečení má až 3x delší životnost než povlečení z příze rotorové. Kvalitní vstupní suroviny a vyšší cena zpracování jsou základními nevýhodami této technologie.

Bavlněné příze vyráběné z rotorové nebo jiné mykané příze jsou na omak tužší. Vzhledem k tomu, že technologie umožňuje výrobu pouze silnějších přízí, tak je toto povlečení při stejné gramáži podstatně řidší. Povrch příze je nestejněměrnější a také hrubší. Při výrobě této příze lze používat odpad, který vzniká při zpracování česanou technologií a používat méně kvalitní vstupní suroviny, to se samozřejmě objevuje

na nízké ceně povlečení. Lůžkoviny vyrobené z rotorové nebo mykané příze mají nižší pevnost a tím i kratší životnost.

Příze z Egyptské bavlny vyráběná česanou technologií je absolutní špičkou. Tato unikátní bavlna má až dvojnásobnou délku základního vlákna oproti standardní bavlně a umožňuje tak výrobu extrémně tenké a přitom pevné a měkké příze. Ložní povlečení je velmi lehké (60-80g/m²), měkké a jeho životnost je výrazně prodloužena. Nevýhodou je cena Egyptské bavlny, kterou zvýší nejen výrobní cena o cca 500 až 1000,- Kč/ks, ale i další výrobní operace jako je použití nejlepších způsobů tkaní a barvení. Na českém trhu se proto ložní povlečení této kvality vyskytuje naprosto výjimečně.

3.3. Druhy povlečení

Dnes už máme na výběr z velkého množství druhů ložního prádla, které jsou z různých materiálů a s různými úpravami. Výrobci stále přicházejí s novými úpravami lůžkovin, jako je například nežehlivá úprava, ale také s materiály, které obsahují výtažky z aloe vera s chitosanem. Tyto materiály mají antibakteriální, zvláčňující a čistící účinky a tím pádem příznivý vliv na pokožku. Nebo materiál Galyo Micro Lyocell, který dokáže absorbovat až o 50 procent více vlhkosti než běžná bavlna. Tuto novinku v roce 2005 představila tuzemská Tiba Hradec Králové.

Syntetické povlečení

Umělé tkaniny nesají pot, kloužou, elektrizují, doslova přitahují prach. Většinou nejsou příjemné na omak. Některé pouštějí barvu. Jedinou výhodou je jejich nemačkovost a nízká cena. Prát by se měly na 30-40 °C bez ždímání a odstředování.

Bavlněné povlečení

Příjemné na dotek. Možno prát na 60 °C a je nutné vyžehlit. Vyšší teplota při praní a žehlení zvyšuje hygieničnost povlečení.

Krep

Jde o 100% bavlnu, která je strojově tvarovaná. Krepový efekt vzniká rozdílnou hustotou přízí v osnově i v útku. Kvůli této úpravě však není tak příjemný na dotek, ale zase se nemusí vůbec žehlit, protože krepová úprava zabraňuje zmačkání. Stačí prát na 40-60 °C. Dokonale saje pot. Neměl by se používat do postýlek kojenců, batolat a menších dětí.

Flanel

Je tkanina v keprové nebo plátňové vazbě, pročesaná a s oboustranným vlasem. Díky tomu je materiál vysoce hřejivý a na dotek příjemný. Zpravidla je nutné žehlit,

ale po vyžehlení vydrží déle hladké než bavlněné povlečení. Je vhodné do chladných měsíců. Jedná se o nejlevnější luxusní povlečení.

Perkál

Je vyrobený z vysoce kvalitní bavlny s jemnou a hustě tkanou plátňovou vazbou. Perkálové povlečení má matný povrch, je příjemný na omak a úžasně měkké. Dobře se pere, má dlouhou životnost a i po mnohanásobném praní nežmolkuje.

Biobavlna

Je šetrná vůči životnímu prostředí. Oproti klasické bavlně je měkčí, voní čistěji a má vyšší stupeň prodyšnosti. Biotextilie dovolují pokožce přirozeně dýchat a nezasahují do přirozené rovnováhy pokožky. Je vhodná pro výrobu povlečení pro alergiky nebo na tkaniny do dětského pokoje, protože neobsahuje škodlivé látky.

Satén

Tkanina v atlasové vazbě s vysokým leskem na lící straně, kde převažují osnovní příze. Jedná se o velmi příjemný materiál, který je nutno žehlit. Je poměrně pevný a hladký, ale náchylný k drobným poškozením. Povlečení ze saténu je vhodné na letní měsíce, kdy příjemně chladí.

Mako – satén

Je bavlněný satén s nežehlivou úpravou. Jedná se o bavlnářskou tkaninu malé hmotnosti z jemných česaných přízí, vyrobených z jakostních druhů dlouhovláknité egyptské bavlny mako. Má zvýšenou odolnost proti opotřebení. Pere se při jemném pracím cyklu při 60 °C.

Kanafas

Lněná tkanina, která je dnes už měkčí a přizpůsobivější. Čím častěji se lněné povlečení bude prát, tím více bude měknout. Tkaniny má poměrně vysokou pevnost v tahu. Lněné příze jsou až o 30 % pevnější než příze z bavlny a pevnost za mokra se zvyšuje o 30 %.

Damašek

Je kvalitní 100% bavlněný satén s vetkaným vzorem. Vysoce trvanlivý a přitom hebký a měkký. Je náročnější na údržbu a ohleduplné zacházení. Lze ho prát i na 95 °C.

Hedvábí

Jedno z nejluxusnějších povlečení z přírodního materiálu. V létě příjemně chladí, v zimě naopak hřeje a saje pot. Je velmi lehké s dlouhou životností. Jeho údržba je však složitější, mělo by se prát ručně nebo v pračce na 30 °C bez odstředování a žehlit za vlhka z rubové strany.

4. Barevnost

Vycházíme z oblíbených barev dětí a také z teorie barev. Aniž bychom si uvědomovali, tak nás barvy ovlivňují a každého z nás jiným způsobem. Barvy si hrají se světlem, některé ho odrážejí, jiné zase pohlcují, zvyšují a snižují prostor, tvoří intimnější i neosobnější místa, a stejně tak, jak si barvy pohrávají se světlem, hrají si i s námi. Barvy jsou schopny vyvolávat klid, pohodu, ale i agresivitu. Jiné probouzejí chuť k jídlu, některé dokonce i uspávají.

Ne každá barva je vhodná pro ložní prádlo, například červená je barvou vzrušení a energie, žlutá zase povzbuzuje a působí vesele, proto by se mělo s barvami pracovat obezřetně.

Na povlečení pro malé slečny byly zvoleny dva odstíny růžové a světle modrou barvu. U chlapců zelenou, tyrkysovou a modrou. Pro harmonické sladění barev a jako spojující prvek mezi ložními prádly, byla zvolena barva bílá.

Barevnost zvířátek byla vybírána na základně barevnosti vzniklého tisku, tak aby vše k sobě příjemně ladilo.

Bílá

Je barvou začátku, nevinnosti, symbolem chladu a čistoty, ale také míru a uvolnění. Bílá barva má největší odrazivost ze všech, odráží nejen světlo, ale i předměty a pocity. Bílá plocha láká děti k umělecké činnosti, podněcuje je ke kreativitě. V dětském pokoji může sloužit k harmonickému sladění všech prvků. Bílá barva se hodí nejlépe na slunečná místa, protože prostor opticky zvětší. Naopak není vhodná do tmavých místností, kde se mění v šedou.

Růžová

Růžová je zábavná, živá, pozitivní, plná volnosti a energie. Je symbolem něhy, bezpečí, štěstí, romantiky a lásky. Opticky prostor zvětšuje a hlavně zútlňuje. Podle stupně zesvětlení ztrácí svou dynamickou aktivitu, ustupuje do pozadí, stává se měkčí a sladčí.

Zelená

Je barvou symbolizující přírodu, naději, mládí, bezpečí i jistotu. Je to barva konzervativní, vážná a klidná. Zelená je hlavně barva rovnováhy a klidu, protože tlumí energii. Určitý odstín zelené je schopen uspávat. Světlé odstíny dodávají energii, rozšiřují a rozjasňují prostor. Tmavá naopak zklidňuje a zužuje.

Modrá

Působí uklidňujícím dojmem. Symbolizuje něhu, věrnost a důvěru, dále pak také spolehlivost a komunikaci. Do dětského pokoje se však nehodí na velkých plochách v žádném odstínu, ale naopak je vhodná na textilních vzorech nebo doplňcích. Světle modrá navozuje pocit lehkosti, nekonečna a pocit pohody. Prostor rozšiřuje. Temná vzdaluje a prohlubuje místnost a opticky ji zvyšuje. Vyvolává pocit moudrosti a je barvou vnitřní i vnější harmonie.

Obr. 7

5. Materiály pro tvorbu

Na ložní prádlo byl zvolen čistě přírodní materiál a tím je 100% bavlna. Byla vybrána proto, že je dobře prodyšná, absorbuje vlhkost, má dobrou termoregulaci a nízkou hmotnost. Také se 100% bavlna vyznačuje vysokou pevností a pružností. Je příjemná na dotek a nedráždí pokožku.

Na zvířátka byla použita plst. Jako podklad byl zvolen čistě bílý, o tloušťce 3 mm ze 100% polyesteru. Silnější byl zvolen z důvodu, aby zvířátka držely tvar a měly objem. Vrchní část byla řešena v různých odstínech dekorační plsti o tloušťce 1 mm (40 % vlny a 60 % viskózy), v souvislosti s barevností povlečení.

Zapínání bylo zvoleno na zdrhovadlo, knoflíky či zavazování na tkalouny se zcela vyloučilo. U knoflíku dochází k častým utržením a poztrácením, a tkalouny jsou v dnešní době obzvláště pro děti, které v noci často mění svou polohu, zcela nevhodné. Zapínání na zdrhovadlo se domníváme, že patří dnes mezi běžnou věc. Je praktické, jednoduché, dá se perfektně skrýt a má dlouhou životnost.

Jako vhodnou spojnicí mezi zvířátky a povlečením byl vybrán suchý zip, pro snadné spojení a odpojení materiálů. Bohužel se pojí i s jinými materiály, což je považováno za velkou nevýhodu. Byl vybrán bílý samolepící suchý zip, který byl přišit z důvodu delší životnosti zipu jak na povlečení, tak i na zvířátka.

5.1. Bavlna

Je jedna z nejdůležitějších textilních plodin na světě. Bavlna se skládá přibližně z 90 % celulózy, zbytek tvoří voda, bílkoviny, tuky a vosky. Má mnohostranné využití, používá se jak k výrobě nejrůznějších druhů látek, spodního a ložního prádla, ubrusů, ručníků a podobně, tak i díky své odolnosti k výrobě plachet. Dále pak slouží k výrobě sterilního materiálu, obvazů a tamponů pro zdravotnictví, k výrobě linolea, umělého hedvábí, fotografických filmů a k mnoha dalším účelům.

Bavlník

Bavlník je rod dvouděložných rostlin s velkými žlutými, později nachovými květy a tobolkami. Nejvyšší kvalita bavlny je z Bavlníku srstnatého, který se pěstuje jako jednoletý, někdy jako dvouletý keř. Tobolka dorůstá velikosti vlašského ořechu. Při dozrávání tobolka praskne a uvolní se z ní chomáčky bavlny. Tyto chomáčky se

sbírají ručně, což je šetrnější, ale bohužel namáhavější a nákladnější nebo pomocí kombajnů, které chomáče vláken poškozují. Z toho plyne, že bavlna pocházející z Jižní Ameriky a Číny je kvalitnější, protože se zde namáhavá ruční sklizeň vyplácí díky levné pracovní síle. Z bavlny se po dozrání musí odstranit semena, a potom se získaná vlákna třídí podle velikosti. Na světě existuje přibližně 67 druhů, z nichž se pěstuje jen několik, a proto se vlákna liší jemností, délkou, drsností, barvou.

Hlavními zeměmi pěstujícími bavlník je Čína, Spojené státy, Indie, Pákistán, Uzbekistán, Brazílie, Turecko, Austrálie, Turkmenistán, Egypt, Mexiko a Súdán.

Historie

Bavlna patří mezi nejstarší textilní suroviny. Již staří Egypťané znali bavlněnou přízi, další stopy bavlněné tkaniny byly objeveny v jeskyních v jižním Mexiku asi z 5. tisíciletí př. n. l., také Číňané znali bavlník již 2500 let př. n. l. Zemí, z níž se bavlník rozšířil do světa, je však pravděpodobně Indie. Někdy v 9. století n. l. ji arabští kupci přivezli na Sicílii. Nejstarší písemná zmínka pochází z roku 1500 př. n. l. z Indie. Herodotos 1000 let př. n. l. popsal bavlník jako strom, jehož plodem je vlna, která přečnává vlnu ovčí a Indové si z této stromové vlny vytváří šaty. Roku 1492 objevil bavlníková pole na Bahamách Kryštof Kolumbus. Již o osmdesát let později se stala bavlna nejdůležitější ekonomickou aktivitou prvních kolonistů v Novém světě. Do konce 15. století je bavlna známá na celém světě. V roce 1764 byl v Anglii do provozu uveden stroj na spřádání příze, čímž došlo k obrovskému nárůstu využití bavlny. Roku 1785 byla založena první mechanická dílna na výrobu bavlněných látek a roku 1793 byl vynalezen stroj na čištění surové bavlny a odstranění semínek.

Produkce a použití

Dnes je pěstování bavlny rozšířené ve všech teplých oblastech celého světa. Pěstují se vysoce vyšlechtěné odrůdy. Nejvyšší kvalita bavlny se dá vypřádat až do jemnosti 5 tex a proto se jedná o jednu z nejluxusnějších přízí. Ze staplové délky (cca 28 – 40 mm) čisté bavlny nebo často se směsí polyesterových vláken se vypřádají česané příze o jemnosti 6 – 25 tex, které se používají na lehké a pletené svrchní ošacení, spodní a ložní prádlo, samety, kordy a mnoho dalších. Většina producentů pěstuje bavlnu v délkách do 28 mm vhodných pro výrobu mykaných prstencových a zejména rotorových přízí až do jemnosti 17 tex. Zhotovují se z nich textilie méně náročné na stejnoměrnost a hladkost příze jako jsou například džíny, pracovní oděvy, prostěradla. Při výrobě česané příze se vylučují krátká vlákna (cca 10 – 18 mm), která se zpracovávají s dalšími bavlněnými

nebo umělými vlákny na rotorové příze. Z těchto přízí se vyrábí tkanina na pracovní oděvy nebo hadry na čištění.

Vlastnosti

Bavlna má vynikající pevnost v tahu a oděru, která se za mokra ještě o 20 % zvyšuje. Mechanické namáhání ani časté praní nijak výrazně nesnižuje její životnost. Je schopna sáť velké množství vlhkosti, a proto je dnes 100 % bavlna nejpoužívanějším materiálem na lůžkoviny. Barvení bavlny je vcelku jednoduché a nevyžaduje složité chemické procesy. Její výhody jsou savost, příjemný omak, ekologičnost a snadná zpracovatelnost. Zásadními nevýhodami jsou žmolovitost, vysoká mačkavost a jen omezeně chrání proti chladu.

5.2. Plst

Je plošná netkaná textilie, vytvořená vzájemným zachycením a zaplacením vláken. Plst se vyrábí z vlákenného rouna dvěma způsoby a to buď *valchováním* (plstěním za mokra), a nebo *vpichováním* (plstěním za sucha). K plstění jsou nejvhodnější živočišná vlákna. Umělá vlákna se musí pro výrobu mísit s vlnou nebo pouze vyrábět vpichovanou metodou. Plsti se podle typu a zpracování vlákenného materiálu používají velmi různorodě, např. jako oděvní materiály, vysekávaná těsnění, kladívka a dusítka v klavírech, v sedlářství, brusné a leštící kotouče, klobouky, kulečnicková sukna, filtry a izolace.

Vpichovaná plst

Vzniká vpichováním speciálních jehel s ostny do rouna z textilních vláken. Tyto jehly mají zvláštní tvar a jsou zkonstruovány tak, aby při každém průchodu do rouna zachytily vlákna a protáhly je kolmo nebo šikmo ke směru průchodu materiálu, vlákna se vzájemně zauzlí. Čím více vpichů projde plochou vrstvy, tím bývá vpichovaná plst pevnější.

Tato technologie je podstatně levnější než valchování, a tak se v současné době všechny plsti vyrábějí touto metodou.

Valchovaná plst

Valchování je proces zhušťování a zplstňování povrchu textilu tlakem, tlučením, vlhkostí a teplem na valchovacích stojích. Vlákenné rouno se napouští párou, aby získalo určitou vlhkost a teplotu, poté se plstí na válcovém stroji. Pěchovací válce působí na textiliu tlakem a třením za současného přísunu páry. Rouno se začíná valchovat po dosažení určité hustoty. Způsoby valchování dělíme na *neutrální*, které se provádí v alkalickém

prostředí mýdlem a uhličitanem sodným, a na *kyselé*, které vznikají v kyselině mravenčí, octové nebo sírové. Tato metoda se používá na silné zplstění.

5.3. Zdrhovadlo

Slouží k mechanickému spojování dvou částí dohromady. Má široké využití, hlavně v oděvnictví, dále ve sportovním vybavení, kufrech, batozích a taškách. Skládá se z jezdcce a ze dvou ozubených pásů, které do sebe zapadají díky zahnutým koncům na zoubkách, což umožňuje větší pevnost. Posouváním jezdcce se buď zdrhovadlo uzavírá, nebo otevírá. Dnes se vyrábí z plastů nebo kovů, v nejrůznějších provedeních a barvách. Tvůrcem moderního zipu se stal Švédský emigrant Gideon Sundback, který emigroval do Kanady a v roce 1913 představil svůj vynález světu.

5.4. Suchý zip

Jedná se o textilní materiál sloužící ke spojování různých materiálů. Suchý zip se vyrábí tkaním nylonového vlákna. Na prvním dílu zipu se vytváří hustý shluk malých smyček. Druhá část vzniká rozpúlením smyček, vytvoří se tak dva háčky. Tvar háčků a smyček se stabilizuje po zahřátí tkaniny. V roce 1948 vynalezl suchý zip švýcarský inženýr Georges de Mistral, a to díky své procházce v Alpách, kde si všiml semen lopuchu, která se zachytila na jeho šatech a na srsti psa. Vynález pojmenoval VELCRO, podle francouzských slov *velours* (*samet*) a *rochet* (*háček*). Existuje dnes několik druhů těchto zipů, například oboustranné, elastické, nehořlavé či samolepící.

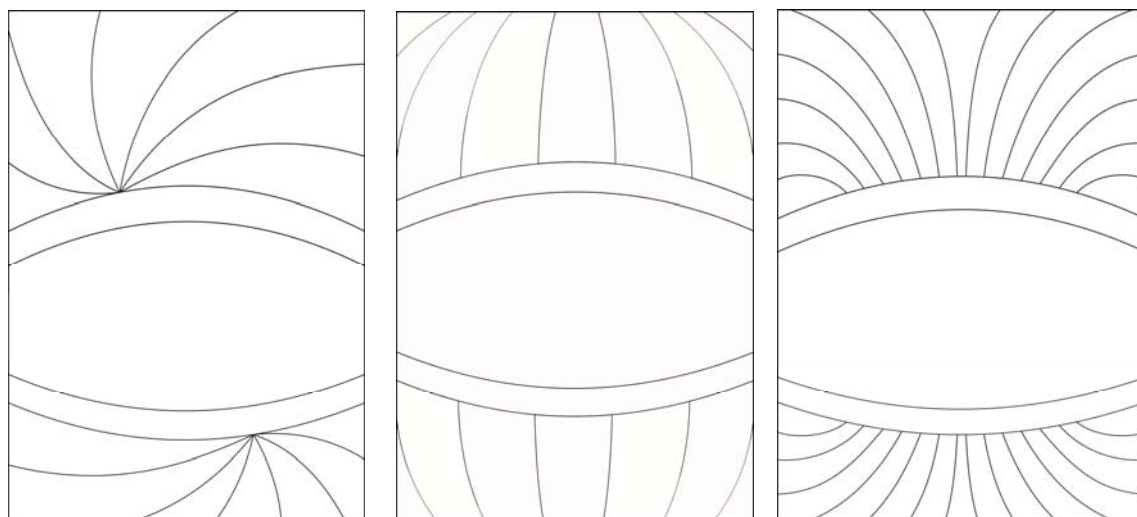
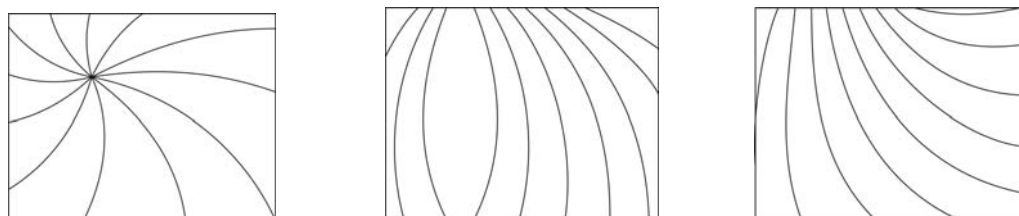
Obr. 8

6. Realizace

6.1. Tvorba vzoru

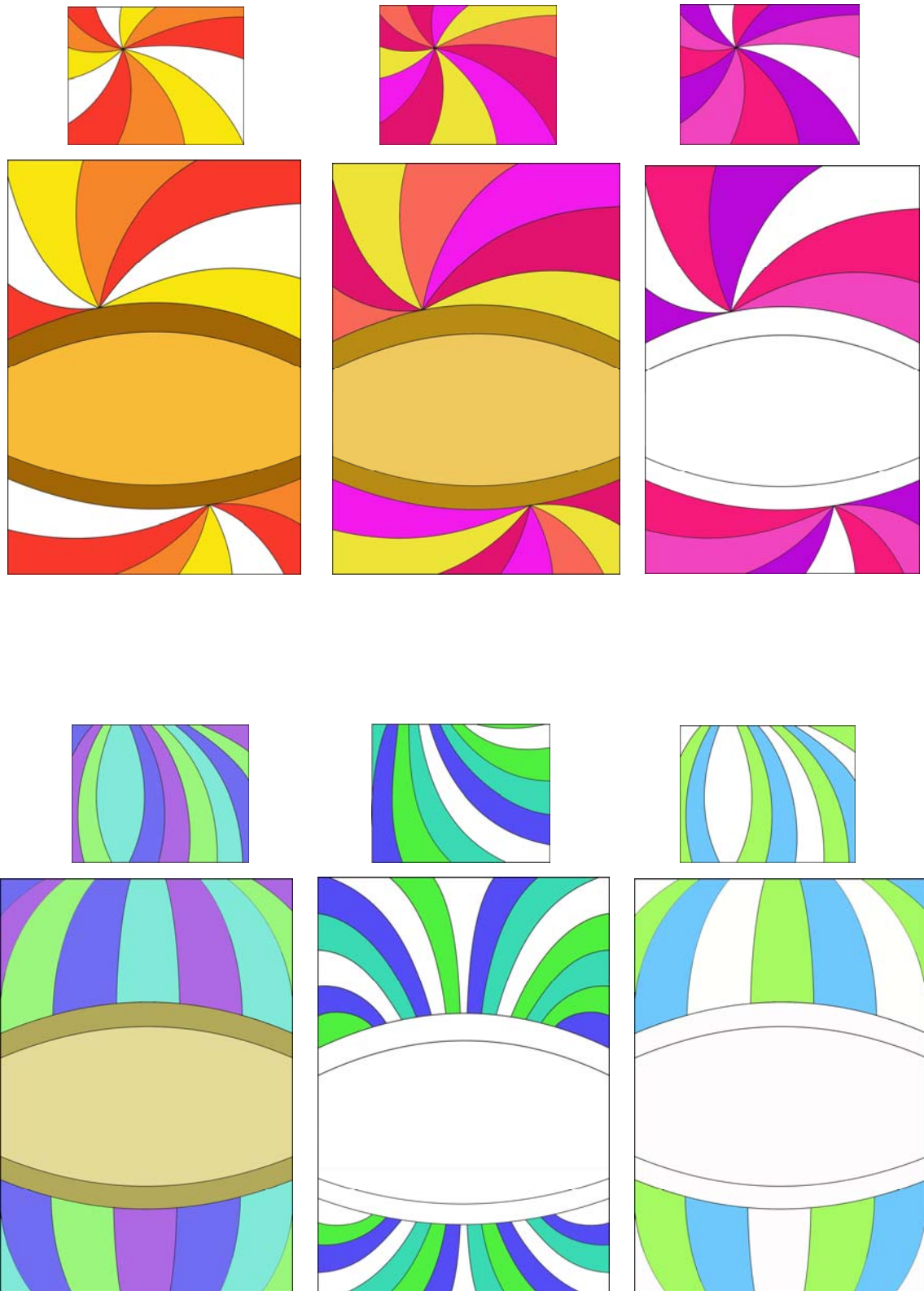
Potisk cích a polštářů byl inspirován cirkusovým stanem, jenž zaujal svým členěním a svou barevností. Jedná se o významnou a na první pohled typickou dominantu cirkusu. Polštáře byly ponechány v barevných pruzích, kdežto cíchy byly doplněny o cirkusovou arénu. Vzory byly tvořeny čistě lineárně. Na potisk byly voleny oblé tvary, které navozují pocit něžnosti, jemnosti, tepla a pocit bezpečí.

Vše bylo nejprve naskicováno rukou, poté byly vybrány nejpovedenější návrhy, a ty se převedly v počítači do grafické podoby. Díky grafické předloze se mohlo lehce pohrát s barevností.

Obr. 9

Barevné variace

Obr. 10

6.2. Tvorba zvířátek

Každý historický cirkus míval obrovské zvěřince. Když nebyla zvířata, nebyl cirkus. Dříve neexistovaly žádné zoologické zahrady, a tak lidé chodívali za exotickou faunou právě do cirkusů, také byly zvoleny na základě rešerše. Děti si z cirkusového vystoupení nejvíce pamatovali právě zvířata.

Nejdříve se zjistilo, jaká zvířata se v cirkuse objevují. Poté se začala zvířata zjednodušovat co do nejprostších tvarů, ale záměrem bylo, aby se rozeznalo na první pohled, o jaké zvíře se jedná.

Ze čtvrtky se vytvořily šablony, které se obkreslily jak na bílou, tak i na dekorační plst. Obkreslené tvory se vystřihly. Na bílou maketu se ze spodní strany nalepil bílý samolepící suchý zip, ale pouze hrubou stranu, a pro delší životnost se prošil na šicím stroji. Barevným zvířátkům z dekorační plsti se vystřihly tvary očí a úsměvu, a ještě se zvířátka prošila bílou přízí. Na bílé podklady se textilním lepidlem ve spreji přilepila zvířátka z barevných plstí. Vše bylo posléze zažehleno, aby došlo ke spojení materiálů s lepidlem.

Obr. 11

6.3. Digitální tisk

Byl vybrán digitální tisk. Jedná se o rychlou a přesnou technologii, které stačí předloha v digitální podobě.

Digitální tisk pracuje s reaktivními barvami, které se užívají na tisk přírodních materiálů od počátku šedesátých let. Tiskárna je vybavena celkem dvanácti různými barvami, které jsou uspořádány ve dvou řadách po šesti, což umožňuje rychlý tisk a větší spektrum barev. Materiály k tištění musí mít speciální předpravu, aby se barva do materiálu dobře vpila a nerozpíjela se.

Po natisknutí musí jít materiál do pařáku, kde probíhá paření při 102 °C. Při paření vlákno bobtná a je schopné přijmout barvivo, dochází tak k žádoucí fixaci barviva na vlákno. Po paření je nutno textilií vyprat, protože nedochází k upevnění veškerého barviva, to by mohlo následně obarvit, co bychom nechtěli.

Další a konečnou úpravou bylo kalandrování. Materiál prochází mezi kalandrovacími válci a jejich silným tlakem dochází ke zploštění původního kruhového profilu vlákna. Kalandrováním lze ovlivnit lesk, hladkost a omak zboží v širokém rozsahu. Existují různé dokončovací technologické úpravy, jako je například úprava nemačková, nežehlivá, nehořlavá, krepová a další.

Bohužel dochází v napárce ke sražení materiálu, proto je nutno tištěný vzor zvětšit, ale není zaručeno, jak moc a o kolik se materiál srazí. Došlo tak u potisku k vadě, protože materiál se o moc nesrazil a vzor zůstal zbytečně velký a změnila se tím pádem kompozice dezénu. Při praní se zase zbývající barvy vsákly do některých míst nebo se vypraly trochu více než měly, a vznikly tak světlejší místa.

6.4. Konečné šití

Díly povlečení byly obnitkovány. Na potištěné cíchy se musely přilepit a přišíť mechové strany suchého zipu, které se lepily v pruzích. Poté se přišily díly k sobě za švové záložky. Na povlacích u polštářů se všily zipy do levé strany, u cích do spodního kraje.

6.5. Údržba

Povlečení lze prát až na 60 °C nejlépe z rubové strany pro zachování životnosti potisku. Při sušení věšet tak, aby nedošlo k deformaci, tedy ne za rohy povlečení, ale raději pověsit na půl. Žehlit za vlhka, nevznikají pak překlady. Dojde-li k přesušení, stačí před žehlením prádlo nakropit.

Pokud dojde k znečištění od krve, je nutno ihned vyprat ve studené vodě s obyčejným mýdlem. Na skvrnu od čokolády použijeme roztok se solí nebo čpavkem a vypereme. Přilepené žvýkačky se naopak zbavíme potíráním kostky ledu. Skvrny od fixy zase postříkáme lakem na vlasy, necháme 15 minut působit a přepereme.

Zvířátka lze prát v pračce na 30 °C na mírný program praní. Nedoporučuje se prát je všechny najednou. Došlo by tak k vzájemnému poškození zvířátek. Sušení by mělo probíhat ve vodorovné poloze. Po uschnutí se mohou zvířátka přežehlit.

7. Popis ložního prádla

7.1. Ložní prádlo pro malé slečny

Ložní prádlo tvoří cícha o rozměru 140x200 cm, polštář 90x70 cm a sada 10 kusů odjímatelných zvířat. Materiál povlečení je 100% bavlna bílé barvy. Zvířata jsou tvořena ze dvou druhů plstí, bílý podklad je 3mm vysoký ze 100% polyesteru a vrchní materiál je 1 mm vysoký z 40 % vlny a 60 % viskózy.

Potisk byl zhotoven digitálním tiskem. Na polštáři je potisk připomínající vrchol cirkusového stanu. Ústředním bodem cíchy je bílá cirkusová aréna, na které jsou přilepeny a přišity mechové strany suchého zipu. Zbylý potisk cích vychází z členění polštáře. Zvířata jsou zhotovená přilepením dvou druhů plstí k sobě a přišitím háčkové strany suchého zipu na spodní část zvířete, která jsou sem tam prošitá bílou přízí.

Barevnost ložního prádla je růžová, světle růžová a světle modrá a zvířata jsou sladěny k barevnosti povlečení. Zadní díly jsou čistě bílé barvy.

Obr. 12

7.2. Ložní prádlo pro chlapce

Ložní prádlo pro chlapce tvoří cícha o rozměru 140x200 cm, polštář 90x70 cm a sada 10 kusů odjímatelných zvířat. Materiál povlečení je 100% bavlna bílé barvy. Zvířata jsou tvořena ze dvou druhů plstí, bílý podklad je 3mm vysoký ze 100% polyesteru a vrchní materiál je 1 mm vysoký z 40 % vlny a 60 % viskózy.

Potisk byl zhotoven digitálním tiskem. Na polštáři je potisk vycházející z členění cirkusového stanu. Ústředním bodem cíchy je opět bílá cirkusová aréna, na které jsou přilepeny a přišity mechové strany suchého zipu. Zbylý potisk cích vychází z členění polštáře. Zvířata jsou zhotovená přilepením dvou druhů plstí k sobě a přišitím háčkové strany suchého zipu na spodní část zvířete, která jsou sem tam prošitá bílou přízí.

Barevnost ložního prádla u chlapců je zelená, tyrkysová a modrá. Zvířata jsou sladěny k barevnosti povlečení.

Obr. 13

Závěr

Na základě primární i sekundární literatury, odborných článků a internetových zdrojů jsem se dozvěděla, že cirkus má dlouholetou tradici po celém světě. Řekla bych, že se jedná o téma ožehavé, nejen díky jejich způsobu života, ale především kvůli zacházení se zvířaty. Snažila jsem se vše brát z té lepší stránky, kdy si cvičitelé dovedou ochočit exotické šelmy a naučit je nevídaným cirkusovým kouskům. Manéž je téma mnoha barev, vůní a pocitů. Tímto jsem propojila pro mě dva důležité zájmy, zvířata a barvy, v jedno cirkusové snění.

Rešerše pro mne byla zklamáním. Navštívila jsem školku s velkými nároky a očekáváním na tak mladé hlavičky. Mým úmyslem jsem si chtěla odpovědět na otázky, se kterými jsem obrátila na dětské diváky. Něco málo potřebných informací jsem se však dozvěděla, což mi vcelku stačilo ke zpracování bakalářské práce. Byla jsem vděčna za každou zodpovězenou otázku, a že jsem se mohla podívat do mateřské školy.

Snažila jsem se co nejlépe zhotovit návrhy, ale nedomyslela jsem vzájemné působení všech materiálů. Za největší potíž shledávám suchý zip, jelikož zachytne do svých háčků vše, co se mu přiblíží. Zvířátka se díky tomuto problému v průběhu času a her začnou poškozovat. S realizací ložního prádla jsem spokojená, i když potisk nevypadá tak, jak by měl. Oceňuji barevnost a nápad s pohyblivými zvířátky. Domnívám se, že si tak před spaním děti mohou vytvořit svou vlastní cirkusovou arénu. Ráno si tímto nápadem připomenou a oživí zvířecí svět.

Seznam vyobrazení

Obr. 1: Malby dětí z mateřské školy

Obr. 2: Egypťská malba z hrobky Beni-Hassana

Obr. 3: Francouzský klaun Auriol tančící polku na lahvích

Obr. 4: Tom Belling

Obr. 5: Bratři Fratellini

Obr. 6: Ukázky plakátů cirkusu The Ringling Brother, Barnum and Bailey

Obr. 7: Kolekce zvířátek

Obr. 8: Organické barvy bavlny, dekorační plsti, detail suchého zipu, zdrhovadla

Obr. 9: Grafické návrhy ložního prádla

Obr. 10: Barevné variace potisků

Obr. 11: Postup tvorby zvířátek

Obr. 12: Ložní prádlo pro malé slečny

Obr. 13: Ložní prádlo pro chlapce

Seznam použité literatury

- Cihlář, O.: Nový cirkus. Pražská scéna, 2006. 264 stran
Cibula, V...: Život v manéži. Orbis, 1966. 210 stran
Pavlovský, P.: Základní pojmy divadla - Tetralogický slovník. Libri, 2004. 354 stran
Kadlec, J.: Ložnice. SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1988. 192 stran
Blahotová, P.: Bydlíme s dětmi ... a děti s námi. Albatros, 2003. 160 stran
Řezníčková, A.: Postele & ložnice. Grada Publishing a.s., 2006. 120 stran
Parramón, J. M.: Teorie barev. Jan Vašut, 1998. 112 stran
Dostálová, M.: Základy textilní a oděvní výroby. Liberec, 2004. 184 stran

<http://www.kvalitnipovleceni.cz/lozni-povleceni-material-a-vlastnosti.php>

<http://www.christy.cz/materialy/>

http://www.nm-bydleni.cz/clanek.php?id_clanky=2073

<http://bydleni.centrum.cz/interiery/2010/2/5/clanky/lozni-povleceni-kdysi-dnes/>

<http://www.ebydlet.cz/Historie%20lo%C5%BEn%C3%ADho%20pr%C3%A1dla.aspx>

<http://oko.yin.cz/12/bavlna/>

http://www.old.ekovesnický.cz/remesla/bavlna_index.html

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Bavlna>

http://www.plst.cz/o_plsti.html

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pls%C5%A5>

<http://www.obydleni.cz/clanek/kategorie-bydleni-ctenaru/pusobeni-barev--ruzova/>

<http://www.martilla.cz/tiskinfo/index.html>

<http://www.grafika.cz/art/tiskarny/clanek785171403.html>

